

4.5.1 Výuka v hospitovaných hodinách

Vzdělávací cíl byl ve většině hospitovaných hodin (80,7 %) stanoven na základě očekávaných znalostí a dovedností uvedených v osnovách školních vzdělávacích programů. V mnohem menší míře vycházel vzdělávací cíl z požadovaných znalostí a dovedností při maturitní zkoušce (necelá polovina hodin). Jen přibližně v polovině hodin byl vzdělávací cíl zřejmý (nejpozději na konci hodiny) také žákům.

Dosažené předcházející znalosti a dovednosti žáků byly sice v hodinách upevňovány opakováním učiva, avšak ve 22,8 % hodin učitelé tyto znalosti a dovednosti již dále neprohlubovali. Jen v malé míře (necelá desetina hodin) byly cíleně rozvíjeny i postoje žáků.

Z organizačních forem výuky převažovala frontální výuka, druhou nejčastější formou byla samostatná práce žáků. Práce ve dvojicích a skupinová výuka byly zařazovány pouze v malé míře. Uvedené organizační formy výuky byly většinou hodnoceny jako účelně zvolené vzhledem ke vzdělávacímu cíli, k obsahu učiva i schopnostem žáků (v případě frontální výuky v 75 % hospitovaných hodin, u ostatních forem ve více než 90 %), pestrost využívaných forem práce však byla velmi nízká – účelné střídání odlišných metod výuky, které by zvýšilo aktivitu a motivaci žáků pro vyučovaný předmět, bylo zaznamenáno ve 28,4 % hodin. Poměrně nízký podíl sledovaných hodin (41,1 %) byl dobře organizačně promyšlený a hodiny měly potřebný spád. Jako jednotvárná byla hodnocena více než třetina hodin, šlo zejména o hodiny, při nichž výrazně převyšovala frontální výuka, což negativně ovlivňovalo pozornost a průběžnou motivaci žáků v hodinách.

Aktivita byla především na straně učitelů. Jen v necelých dvou třetinách hospitovaných hodin byli aktivní také žáci a pouze ve čtvrtině hodin vytvářel učitel takové podmínky a podněty, aby aktivita převažovala na straně žáků. Pouze v necelé polovině hodin se dostal ke slovu téměř každý žák, před třídou nebo skupinou spolužáků. Ve velmi malé míře (16 % hospitovaných hodin) žáci samostatně objevovali nové poznatky, jen okrajově byla rozvíjena kreativita žáků (necelých 6 % hodin). Jednu z příčin takto nepříznivého hodnocení je možné spatřovat v nízkém zařazování atraktivnějších a efektivních metod výuky (např. problémové učení, projektová výuka apod.) v těchto hodnocených školách obecně.

Pouze v necelé polovině hospitovaných hodin pracovali téměř všichni žáci po většinu hodiny se zájmem. V 81,7 % hodin plnili všichni žáci stejné typy úkolů nebo příkladů, individuální přístup k žákům tedy nebyl příliš uplatňován. Pasivita některých žáků po větší část vyučovací hodiny byla zaznamenána ve více než třetině hospitací. Pouze v menší míře (necelých 18 % hospitovaných hodin) žáci v průběhu hodiny vzájemně spolupracovali či diskutovali k zadanému úkolu. K zatraktivnění výuky v řadě hospitovaných hodin nepřispělo ani využití didaktické techniky, ačkoliv potenciál, který didaktická technika nabízí, je zřejmý. Přibližně v pětině hospitovaných hodin byla didaktická technika využita neúčelně, negativním zjištěním je i skutečnost, že v každé osmé hodině nebyla didaktická technika k dispozici, přestože by její využití bylo potřebné.

Česká školní inspekce v souvislosti s uvedenými nedostatky upozornila příslušné hodnocené školy na nízké zastoupení efektivnějších metod a forem výuky, na nízkou míru individuálního přístupu ve výuce i na neúčelné časové rozložení hodiny.

4.5.2 Vybraná specifika hospitovaných maturitních předmětů

Pro hospitované hodiny předmětů, jejichž obsah je součástí společné části maturitní zkoušky, tj. českého jazyka, cizího jazyka a matematiky, platí v hodnocených školách obecně stejná zjištění jako v případě ostatních vzdělávacích předmětů hospitovaných Českou školní inspekcí.

V hospitované výuce českého jazyka byla převážně využívána frontální výuka v kombinaci se samostatnou prací žáků. Pokud byla využita metoda řízeného rozhovoru učitele se

